

Eesti laste jõulurôôm

Laulu, tantsu, näitlemise ja ilulugemisega alustasid seekordse jõulu-perioodi meie kõige nooremad rahvuskasapsed, Stokholmi Eesti Algkooli lapsed möödunud pühapäeval Üldise Tütarlaste Gümnaasiumi avaras aulad. Kohalik eestlaskond näitas elavat huvi selle ürituse vastu ja oli täitnud saali peagu lõhkeniseni. Kohal viibis üle tuhande vaimustatud peolise, kes koos meie Noorte Metsaga jälgisid võlutult otse viimistletud ettekan-deid. Jõuluõhtu avas praost A. Täheväli ühislauluga 'Ma tulen taevast ülevalt'. Sellele järgnes praosti päevakohane jõulukõne, milline lõppes ühislauluga 'Oh sa õnnistav'. Edasi järgnesid ju-ba koolilaste esinemised. Lauljatar Milvi Laid oli suure armas-tusega koostanud lavapildi J. Parijõgi "Jõulurôôm" järgi. Ju-tustajana toimis Eelo Rähn, õpilaskoori juhataja koolijuhataja Uudo Juuno ja muusikalise saate eest hoolitses maestro Verner Nerep. Pärast vahepega etendus 'Pildiraamat mudilastele', mil-le oli koostanud ja lavastanud jällegi Milvi Laid. Teda abistasid liikumisjuhina Elfriede Tubin, muusikalise saatjana Verner Nerep ja riitmikonelejana Agnes Tiidus. Otse muinasjutulikult nägusa dekoratsiooniga oli loonud Roman Väli, tõndades oma küpsust, peent maitset ja fantaasiat. Näidendis esines 43 mu-dilast ja kogu lavastus kulges suurejoonelise show'na tavalike jälgijate ees. Milvi Laid on tolles toredas eeskavas loonud ühe lavalise väärtuse, mille tunnustamiseks pole loodud küllalt üle-vaid sõnu. Jõuluõhtu lõpp-punktilks ja mudilaste poolt nli oo-datud sündmuseks oli jõuluvana enda eeskava H. Lutteruse isikus, kelle poolt jagati välja jõulupakid ja üteldi need toredad jutud, mis pääsisid oma vaimukuses küllalt hästi isegi vanema-tele pidulistele kuulamiseks. See õnnestunud jõuluõhtu tasus ka selle korraldajate vaeva majanduslikult — Eesti algkool võib jälle mõne aja jooksul muretlult tegutseda, mida võis lu-geda välja ka energilise ja innuka E. A. Sõprade Seltsi esimehe hra Linkvisti säravast näoilme-st.

Foto: H. Porten

Sisepoliitiline kirbutsirkus

KUULDUSI AUGUST REI UUE VALITSUSE MOODUSTAMISEST.

Stokholm on pagulaseestlastele üle kogu maailma muutunud tõeliseks sisepoliitiliseks pudrupajaks, mille podin kipub halvama demokraatlike rahvaliidmete püüdlusi meie üldise organiseerimise ja meie põhiseaduse kokkoste riigiorganite teostamiseks. Juba paari nädala jooksul liigub siinseis sisepoliitilistes 'kuluaarides' kuuldusi, nagu kavatses hra August Rei nn. valitsuse vanema liikmena luua uut 'valitsust' ja ignoreerida selle sammuga kogu vabas maailmas levinud mõt-tet vastavate põhiseaduse pärast valitsemisvõimu korraldavate sätete rakendamise ja eestlaskonna demokraatliku keskesinduse loomise. On mainitud isegi teatud nimesid loodavatele ministri-kohtadele. 'Valitsus' koosneks peamiselt Rootsis elune-vatest ERN-u tegelastest, aga mõned tiitlid jagatavat ka ülemeremaaila. Rootsi tegelastest kuuluvat valitsuse koosseisu hra Rei, Mikkelsen, Kint, Sikkar, Rebane, Mark, ülemeremalt Heiki Leesment, K. Aun ja mõned teised.

Tekib paratamatult küsimus — mil-leks plaanitsetakse sellise kirbu-tsir-kuse lavastamist ajal, mil meie üle-maailmse keskorganisatsiooni sünd on vaid aja küsimus? Kõik meie paguluse keskorganisatsioonid ja juriidilised as-jatundjad on eitanud meie riigior-ganite kordaseadmiseks kasutada nn. va-nema valitsusliikme teed, milline ei tähenda muud kui vastutustundetut avantüüritamist ja meie võitluse pi-durdamist. Kõikjal on avaldatud kind-lat nõuet, et võimalikul täidesaatval võimul oleks selja taga meie organi-seeritud eestlaskonna poolehoid, mida saavutatakse aga vaid demokraatlikult valitud pagulaskonna esindajate kogu toimetulekul. Rei uuel valitsusel oleks aga seljataga vaid too käputäis poli-tiseerijaid, kes koondunud tema katu-se alla kogunud rühmkestesse. Ka on meie suuremad keskorganisatsioonid seadnud nõude, et meie valitsusjuht peab tulema kodanlikest ringidest, millisel puhul hra August Rei isik sel-lisena ei saa tulla kõne alla.

Rei valitsuse moodustamise kuuldu-sed on nendele kindlalt väljaüteldud nõudmistele nagu hoobiks näkku. Loo-detavasti peaks sellele libedale teele astuda tahtjatel päris selge olema — mis järgneks sellisele revolutsioonili-sele sammule, kuidas reageeriks meie pagulaskond sellisele isehakkamisele. Samuti on neil teada, et vaevalt on sel-lise sammu teostamine Rootsi pinnal, kes tunnustab ametlikult meie kodu-

maa annektsooni ja sealset praegust valitsusvõimu, mõistlik ja otstarbeko-hane.

Näib, et sellised kavatsused on seotud nende tagasilöökidega, mida ERN on pidanud kõikjal sisse kasseerima, kus kõik keskorganisatsioonid on asu-nud eitavale seisukohale ERN-u süs-teemi vastu üldse. Nii, et valitsuse te-gemine on lihtsalt viimaseks isehakka-mise valuröögatuseks või desperaat-seks katseks, et oma vajuvat laeva kas või vägevõimuga vee peal hoida.

Samal ajal, kui ERN igasuguste venitamisega ettekäändete ettekeerutamise-ga kaupleb VEKO-ga kokkutuleku pärast, kus üldvalimiste korraldamise läbiviimise osas Rootsis konkreetseid ettepanekuid ja samme arutada tahe-takse, teevad ta "üksikliikmed" oma ajalehe veergudel selliste valimiste mõttegi pihuks ja põrmuks. Et asjale "solliidsemat" silti peale kleepida, las-takse kirjutada ühel ERN-u jüngril USA-st, dr. E. Markusel. Tema kirju-tistega lehti jagatakse üle Rootsi hin-nata majast majja ja agarad agendid ei unusta kunagi juurdeldisamast, et vaat mis Markus kirjutab. Seejuures antakse mõista nagu need vaimu-lagedad read oleks kirjutatud konsul Markusel poolt Torontos, kellel tõelise kirjutajaga on sarnane vaid nimi.

Kõnealune skribent USA-st, kus demokraatlik valimine on kogu elu aluseks, püüab oma kirjutistes lugejaid veenda, et ERN-u nn. "löökrühma"

isehakkamise tee olla kogu meie pa-gulas-tegevuse ideaaliks, sellega A. Rei võimalikke samme juba ette õigustades. Valimistel võivat kirjutaja arvates "löökrühmlased" rahva rumalu-se pärast välja jääda. Peale Rootsis viibivatele ideaal-valitsejatele kiidu-laulu laulmist, asub too dr. Markus VEKO-t lahkama, andes viimase püüdlustele meie pagulaselu organi-seerimise aluseks seada demokraatlik-ke üldvalimisi koguni halvamaigulise või veelgi halvustavama hinnangu.

Dr. Markus näikse kuuluvat kõige

toodud järgmise lause: "Seepärast oma esimesed kuulid suunama silmapiirile kerkivatele vekotistele, kelle tolm eemaldame eestlaste keskel". Sellega on ta võtnud tema jutu järele "suure-mas eesti ajalehes Eesti Teatajas" ka-sutusele ehtsa, stabiiliku kukla-lasu ideoloogia. Teine ajaleht (Vaba Eesti Sõna New Yorgis), kus ERN-u ideo-loog oma kukla-lasu kiidulaulu aval-dada ähvardas, pole kirjutist senini avaldanud, pidades nähtavasti selle kõige sobivamaks asukohaks prügi-kasti, kuhu selline soperdis ka tõeli-kult kuulub. Kuidas USA-eestlased dr. Markusel ideaalidesse suhtuvad, sellest oleme selle lehe veergudel juba kor-duvalt toonud kirjutisi ja nende kat-keid Vaba Eesti Sõna'st. Olgu seekord selleks juuresolev Valloti karikatuur ERN-u papagoi-puurist, mis ilmus VES-a viimases numbris.

VAIMULIK KONTSERT
JAANUARIS.

ENMKÜ meeskoori vaimulik kont-sert toimub eeloleva aasta jaanuari-kuul Stokholmis, Jakobi kirikus. Kont-serdi kava koosneb täiesti uutest lau-ludest, neist tuleb esmakordselt ette-kandele Ed. Tubina poolt meeskoorile, oreli saatel, loodud laul. Kontserdi üksikasjust lähemalt peale pühi.

oovime kõigile lugejale, kaastöölisele, ideekaslastele, ärisõpradele ja kõi-gile eestlastele

röömsaid jõulupühi
ja head uut aastat!

"EESTI POST"

EP 21.12.1952.

OP. OTMAR PELLO. TORONTOS.

Tähendamissõna külvajast

Üks külvaja läks välja külvama.
Ev. Matt. 13,3—8.

Ta külvas head seemet. Ta külvas igale poole ja igale maale. Kreeklastele külvas ta nende mõttetarkade kaudu, itaallastele nende meelt ülendavate laulude kaudu — ja kõike tegi ta selles, et anda inimlastele aardeid kätte, mida ei pure ei koi-ega rooste.

Iisraeli rahvale külvas ta head seemet prohvetite kaudu — olgu Jordani vete ääres või paguluses Mesopotamias.

Ja ükskord külvas ta kuldseid teri Jeesuse enda suu ja elu läbi.

Ta ootas vilja — see kuninglik külvimeister.

Aga muist seemet kukkus tee ääre — jäi sinna linnusõda ega idanenud enam üldgi.

Sellea tülleb arvestada hilisematelgi külvajatel, olgu nad jutlustajad või kõnemehed, patriootilised tuleõhutajad ja säilitajad või muud koputajad südame-tunnistuse uksele, et ikka satub nende ette teeäärset pinda, s.o. inimesi kellele kuulutad oma lood ilma asjata. — On neid, ning õige kogukalt, kes ei õpi raamatust ega ajaloo. Nad ei õpi ka Peipsi pealt — kui meenu-tada seda meile nii üldtuntud minia-tuuri.

Ohvri võtavad nad teiselt vastu n.ö. kulmu kergitamatu. Kui nendega satub põhimõtete üle vaidlema, siis nad ei tarvitse mõjuda tõrksalt ega kangekaelselt, nad võivad meelsasti anda järele suurtele veenamistele. Ainult huvitav on see, et kui nendega kohtuda paari nädala pärast, nad on sulle valmis vaatama igisüütult silmi ja alustama jutuga, mis peegeldab nende endiseid seisukohti, kui neile veel midagi ei ole üldtuntud. See on nii tuntud lugu mitmelt maalt pagulasele,

kes on püüdnud paljudele selgitada hädaohtu, mis neile enne selgeks ei saa, kui on juba käes.

Ning igapähele ei tule aru isegi tagantjärele. Kui nad on hädas, siis nad tunnevad muidugi selle piina, hoiduvad ja põgenevad ning kui nad on temast juba teatud kilomeetrite kaugusel, siis nad hakkavad kaunit silmi tegema lohele, mille eest ise pagesid pakk.

Ka 1952 aastal on käinud külv — kümnet kanti. Ja see külv on olnud igavese külviperemehe õnnistuse all, on külvatud kirikukantslist, on külvatud rahvuslikel koosviibimisel — vahel on vaenlane küll ise umbrohtu poetanud sekka — kuid ikka on palju neid, kelle hinges akkord ei kõla vastu.

Ärge sellest kohkuge, kes igatsete nii väga külvioõnnistust välismaailmas ja meie, eestlaste, elus. Jeesus juba ütles, et osa seemet langeb tee äärde — nii oli see ikka ja alati. Nii oli see vanal aastal ja nõnda kordub see ka uuel. Sellepärast ärge jätke veel külvipooleli.

"Aga muist kukkus kaljupealse maa peale". Ka seda pinda teie tunnete. Mulle jutustas üks mees, et kui ta Saksamaa laagris näinud esmakordselt Eesti rahvatantsu, siis ta olnud hardunud. Hiljem jätnud ta mõnegi rahvusliku ürituse külastamata puhtast loidusest. See oli aga siiski inimene, kes mitmeti aitas kaasa eestlaste pagulaseluse. Vahel külvas ta ka ise ja ikka head seemet. Kui palju on aga neid, kes oma elu dramaatilistel momentidel hüüavad maa ja taeva kokku, kes paluvad endale kas või armsa vaate võimaldamist kodumaa varemeile.

Aga seal tulid need uued aastad, mis iga 365 päeva pärast vanaks muutusid. Üks selline aasta läheb ka nüüd ning temaga tükk meie südamenoorust ja hingelist haljendust — ning hea seeme on mulla kihi läbikasvanud ja pörkunud vastu paasi.

Aeg sööba ka armastust ning Solveidid ja Peneloped — ka piltlikus mõttes ja võrdkujutena väljaspool armuvahekordi, ei esine alati. Ikka vähem nad korduvad sellel ajajärgul, mis tehnika ning masina seab üle inimese ja mis ei talu kõndi, vaid ikkagi lendu — kas või veekand tunniga ringiratast ümber gloobuse.

Ära siis kohku, kui su sõber oma tunnetes ja truudustes vanaaasta õhtul ei ole enam see, mis möödunud uue aasta hommikul. Ära üleliia imesta, kui sini-must-valge enam ta südant ei võõta nii liubvalt kui aasta tagasi. rääkimata mitmest aastast.

Ka seda on Jeesus näinud ette.

Ta näeb isegi seda, et kui meie aastal 19... (Kahte viimast nummert ma ei sõanda kirjutada), jälle kodumaal oleme, et meie siis ka oma jumalateenistustest võtame arvukamalt osa kui enne. Ohvreidki kanname ja nii, et nurinat polegi huulil.

Eriti teevad seda paljud need rahvuskasulased, kellele selleks vahepeal võimalus puudus. Ja siis harvenevad jälle nende read. Jeesus teab seda, et kaljupealne põllupind püsib võrdse aja inimsooga maa peal.

"Aga muist kukkus ohakate sekka". Neid ohakaid on palju. Jeesus nimetab ainult kahte neist lämmatajast: "Sellesinatse maailma mure ja petis rikkus". Sagedasti nad on väga seotud. Tühja juttu ajab see, kes usub, et rikkal pole muresid. Ja just rikkuse pärast tal ongi neid sageli.

Kahju, et meil pole muret enda hinge pärast. Seda viimast meie sageli ei võta tõsiselt — (Meie vaenlased lausa hirmutavad selle üle!) — aga kui meie ka sellesse viimasesse usume, siis kui mõte juhtumisi teemad riivab — meie arvame end teadvat, et taeva uks on selles küllalt lai, et meie sealt sisse pääseme — iga suguse elu lõpul.

Sa naeratad siin kohal. Ma tean! Jeesus teadis ka: sa naeratad sellepärast, et sa oled harjunud teisel joonel muretsema. Esialgu kergendas see sinu südamest igavese isamaa — hiljem

aga ka meie maise kodumaa. Selle mure ei lõika — ega kohusta sind ka alati.

Kui vähe on sul ka muret olnud n.ö. meie üldise asja pärast, — ma mõtlen muret ikka nii, et süda kohe päris valutab justkui siis, mil rahakopik läks kaduma.

Kas sa oled mõne auväärse inimese surma puhul mõelnud: "Ma ei tunnud teda ega tema mind — aga kahju on temast, sest üks Eesti lamp kustus praegu ära".

Sellele murele ei astu ka Jeesus vastu. See on mure, mis sunnib ja õhutab paremale tööle.

Jeesus ütleb "petis rikkus". Tõesti, mina usun, et kodumaa saad sa kätte, oma diivani, klaverit või sinna jäetud (kui see kuidagi juhtus) juveeli enam mitte. Eks see rikkus osutunud petlikuks. Ja võibolla su praegune jõukuski petab sind.

Kas tohiks siis üldse koguda varandust? Vastus: Jah tohib, kuid siis, kui ta ei lämmata, ei lämmata Jumalat ega päikest, ei kodumaad ega ligemise armastust.

Kui rikkus seda viimast teeb — olgu ta ausalt saavutatud — on ta kurjast.

Nii mõnigi mure — tuntud ja kantud anno 1952, on lõiganud läbi inimseid sidemeid rahvuskasulaste vahel ja see orientatsioonile annud väiklase ilme. Nii mõnigi kogutud dollar või kroon, nii mõnigi ostetud elamu või teisiti hästi paigutatud kapital, nii mõnigi taldreku täis läätsesuppi on kuristikuliselt kaugendanud sind su maast, su verest, su esivanemate haudadest — su tõesti (ma tunnustan!) kunagisest väga ilusast hingest ja — su Jumalast.

Aga muist kukkus hea maa peale. "Head teed on, Jumal tänatud! Ka ikka veel siit leida, mis õieti on haritud ja Jumalale teada! Seal ta oli, ise lesknaine aga oma veeringu viskas templi ohvrikirstu. Ja Jeesus kiitis teda. Tema oma piskust annab ka vaestele ja vigastele, ühiskonnale ja kultuurile.

"Seal oli väike linn ja seal sees pisut mehi ja tema alla tuli üks suur kuningas ja püüas tema ümber ja tegi suured kantsid ta vastu üles.

Ja tema leidis sealt seest ühe kehva mehe, kes tark oli ja seesama peastis

Sõduri päevik

Eestlased Võõr-leegioniga Põhja-Aafrikas

Istume Bir-Hakeimis ja meil on igav. Taome kaarte ja kellel see ei käi, võib kaotada kogu oma 4—5 kuu palga. Raha keegi ei hoia, keegi ei tea, mis järgmine päev toob ja nii lastakse rahal minna ja tulla. Siis tuleb aga leitnant ja sõnab, et — poisid, teeme õige üks tuur, muidu taote kõik oma rahad maha ja kasu pole sest kellegil.

Hommikul on kõik poisid sõiduvalmis kui vana staabist tuleb ja peale istub. Olles läbistanud miinivälja, näitab vana käega suuna, kuhu poole peame hakkama liikuma. Mind paneb see instama, kuna peame sõitma taga-pool. Vana aga vahib kaarti ja masina kilomeetrimõõtjat. Meil on juba 130 kilomeetrit maha sõidetud, kui vana käsib peatada. Sõitakse saame ka teada, mida me otsima tulnud. Nimelt peab siin kusagil asuma kõrbejärv. Kõrbes on madalaid kohti, kuhu vihma ajal kogub vett, moodustades niiviisi ajutisi järvi. Vesi seisab sellistes järvedes pärast vihmaaja lõppemist vaevalt kaks nädalat ja siis pole enam tilkagi vett. Selliste järvede põhjad on savist ja siledad ning kõvad nagu asfaldist — ja valged kui lumi. Järve ümbruses siin-seal mõni üksik vaeviline kasv, inimkõrgused puud, põõsakesed ja kõva rohi.

Masinad asetuvad ahelikku ja iga masin liigub edasi oma suunas, et kahe tunni pärast kohata teatud punktis. Sõidan vanamehega otse edasi, jälgi-

des hoolega kõrbe. Teel sattume lennuki rusudle, mis osutub saksa omaks. Nüüd on vana kindel, et oleme õiges kohas, kuna järve täpne asukoht peab asuma selles ringis. Jõuame määratud punkti ja jääme ootama teisi. Peagi näeme tolmupilvi väskül ja paremal ja meie masinad saabuavad. Paremal tulejad on kõrbejärve üles leidnud ja nii pöörame kõik selles suunas. Oleme peatselt kohal, kus saame härdase vaatepildi osaliseks: meie ees laiub päikse käes lumivalgena ja peegelsiledana kõrbejärve basseini. Laskume sõidukitega sellesse ja hakkame kilomeetri-mõõtjal märkima ta mõõtmeid. See lumivalge laik kõrbes on 4,5 km pikk ja umbes 1,5 km lai. Põhi on nii kõva, et autokummid suudavad sellele jätta vaid vaevaltmargatavaid jälgi. Looduslik lennuväli! Ja parem, kui inimkäd neid on suutnud ehitada. Teeme järve kaldal tuuri ringi ja leiame mitmel pool põõssatikus ja rohil jälgi, mis laseb oletada, et siin on sakslased viibinud. Mõned jäljed on isegi päris värsked. Nüüd oleme kindlalt sellel kohal, millest meie kõneles vangilangenud itaalia leitnant. See on sakslaste salajane, lennuväli kõrbes ja meil tuleb siin jääda ootama oma saaki.

Vana seletab meile meie ülesanded ja määrab iga sõiduki meeskonna tegevuse, kuna siin peame kõik korraga ja koos tegutsema. Ka kahuri meeskonnale määrab ta õskes nende koha,

kuna nad peavad õõsel saabuva lennuki tegema lennuväljaks. Nii siis saame teada, et meie tegevus on määratud õõseks. Varjame end päeval võsas, et olla tähelepandamatud. Magame ja puhkame, et õõsel olla erk-sad.

Kuid esimene õõ möödub vaikelt. Ainult üks lennuk ilmub, teeb tuuri ja laseb alla langevarjuga ühe raketi, kuid lahkuib siis vastust saamata. Päeval möödub meist inglase patrull ja pakub meile ehtinglaslikult oma pii-

maga teed, mida meie poisid muutes joovad, et mitte inglasi haavata. Pealegi on kõrbes vesi kallim kui viin.

Nii möödub ka see päev ja saabub kottipime õõ, — ei ühtegi tähte taevast. Vedeleme oma kohtadel ja kuuleme ainult shakaalide haukumist. Kui ei teaks, et need on shakaalid, siis võiks arvata, et kusagil lähedal on terve küla koerad kokku kogunenud kontser-ti andma. Teel tagalast rindele ületavad meid mõned üksikud lennukid — ja see on kõik. (Järgneb)

Om det blir
**STRÖM-
AVBROTT**

ha då en
J E A B - F O K U S
till hands
J A N N E E L G Q V I S T A B
N Y B R O

linna oma tarkuse läbi. Ja ükski inimene ei mõelnud selle kehva mehe peale." (Kõguja 9,14—15).

See kehv mees ei igatsenudki seda. See mees elas ka Eesti maal, meie külas, meie linnas. Sina aga mina ei tea ta nime — see on tihti seesuguste osa, aga kui hästi meelde tuleb, siis ehk mäletame ka.

See mees ei annud üksi raha, ta andis ka aega. Käis tööl küll nagu teisedki — aga kui õhtul oli tema abi vaja, siis ta oli vähem väsinud kui teised. Ta liikus ka 1952 aastal ringi. Ta andis ka seda, mida ei oodatud, ei nõutudki.

Ja koju igatseb tema väga — kuigi teda ei oota seal. "maad ega mõisad". See mees ei sure ka 1953 aastal — ja see olgu meie, eestlaste, julgus uuele aastale vastu minnes. Ja kui Jumal jälle inimeste kaudu külvib teost, siis ka 1953 aastal idaneb sõna ta südames ja kannab saiaakordset vilja. Ükskord see mees läheb Eestisse ja künnab tuhat meie põldu ning laulab pühapäeval rõõmsa suuga Jumala kiitust.

"a on tihti küll raske elus — aga ikka on ta rõõmus — sest oma peas kannab ta teiste nägemata krooni:

"See kroon kõik koormad kergeks teeb.

Et süda suurest rõõmusest keeb!

Eesti Post uuel kujul

Eesti Posti juhatus on otsustanud reaalsetel kaalutlustel uuest aastast alates hakata ajalehte Eesti Posti välja andma senise iga nädala asemel kaks korda kuus. Otsus on tehtud võimalusega, et vastavate olude kujunemisel jätkata ilmumist jälle nädalalehena. Ühenduses praeguse muudatusega on vastavalt alandatud ka lehe tellimishindu, millega Eesti Post on muutunud odavamaks eesti ajaleheks paguluses, milline fakt on lugejate seisukohast küllalt oluline. Ajaleht ilmub seega igal teisel pühapäeval 8—12 leheküljeliseks. Nagu selles lehes avaldatud erikünnutuses seisab, jätkab Eesti Post ka uuel kujul oma senist kindlat ja kompromissideta võitlust eesti kodanlike ringkondade häälekandjana.

Oma sensie ilmumisaaja jooksul nädalalehena on EP populariseerinud ja võidelnud paljude mõtete eest, mis meie pagulaskonna üldist organiseerimist on soodustanud. Uuel kujul kujuneb ajaleht veelgi enam kui varem ideoloogiliseks võitlusrelvaks nende kättes, kes julgelt astuvad vastu meie rahvale võõraste õpetuste ja n.n. liberaalsete vastu.

Käesoleva numbriga aastat lõpetades ja uuele vastu minnes tänane oma lugejaskonda, võitluskaaslasti ja arvukaid kaastöölisi üle kogu vaba maailma ja avaldame lootust, et meie sõbrad liituvad eeloleval aastal veelgi kindlamalt Eesti-Posti ümber.

ADVOKAAT ED. ROSENBACH SURNUD.

Kanadas Torontos suri sisemise verevoolu tagajärjel õigusteadlane Eduard Rosenbach. Kiirelt teostatud vereülekanne ei suutnud lahkunud enam päästa. E. Rosenbach tegutses oma riikluse lõppaastatel vandeadvokaadina Tartus, õppides ühtlasi arstiteadust. Asus 1941. a. Saksamaale ja võitis relvaga käes osa võitlusest bolshevismiga vastu. 1947. a. asus Inglismaale ja sealt 1951. a. Kanadasse, kus surm teda küpsimates mehe aastates tabas. Kadunud jäi leinama lesk alaealise poja ja tütre ning rohkearvuline sõprade ja kolleegide pere. Akadeemiliselt kuulus Ed. Rosenbach korral Sakalasse.

Häid pühi ja õnnelikku uut aastat soovib sugulastele, sõpradele ja mõttekaaslastele A. KIPPÄR perekonnaga.

R. RAAG

Hötorghallen 122—123

Tel. 20 56 98

Soovin oma lugupeetavatele kaubatarvitajatele

häid jõule ja õnnelikku uut aastat!

AKTIEBOLAGET

TANNIN

VÄSTERVIK

BLIXTLÅS

METALLDUKSVIROR

GUSUMS BRUKS & FABRIKS

AKTIEBOLAG

GUSUM

KODANLIKE EESTI RINGKONDAD E HÄÄLEKANDJA

EESTI POST

hakkab ilmuma aastavahetusest alates igal pühapäeval üle kahe nädala 8—12 leheküljeliseks. Esimene number ilmub 4. jaanuari kuupäeval.

EESTI POST jätkab ka uuel kujul oma senist kindlat ja väljakujunenud parempoolset poliitilist joont ja hoiakut. EESTI POST — võitleb:

- * Eesti iseseisvuse taastamise ja eesti rahva peremeheõiguste kehtestamise eest,
- * Eesti Vabariigi Põhiseaduse au sees hoidmise ja rakendamise eest,
- * eestlaste ülemaailmse keskorganisatsiooni tegevusse astumise eest,
- * eestluse säilitamise ja eesti rahvuslike traditsioonide püsimise eest,
- * eesti sõdurite tunnustamise eest,
- * kommunismi ja marxismi vastu.

EESTI POST UUEL KUJUL ON ODAVAIM EESTI AJALEHT PAGULUSES

Tellimishinnad Rootsis:

1 kuu — kr. 1.50, 3 kuud — kr. 4.50, 6 kuud kr. 8.— ja 12 kuud — kr. 15.—

EESTI POSTI toimetuse ja talituse

Schönfeldtsgränd 5, Stockholm C.

Postgiro 19 18 51 Telefon 10 60 34

Hans Rebane 70-aastane

24. skp. s.o. jõululaupäeval, saab 70-aastaseks endine välisminister, saadik ja Päevalehe peatoimetaja Hans Rebane. Vaatamata paljudele tiitlitele, on juubilar siiski kõige enam tuntud ajakirjanikuna, millist kutset ta vahel

tanud jgi 50 aastat. Hans Rebane on tuntud ka poliitikamehena, olles Põlumeeste Kogude eelkäia Maailma üli-asutajaid. 1928. a. kutsus Jan. Põsson ta oma kabinetti välisministriks. Tolle kabineti lagunemise järele sai temast diplomaat. Ta määrati saadikuks Soome, kus püsis 7 aastat. Seejärel hakkas samu ülesandeid täitma Riias, kust pärast 12-aastast teenistust vabastati tuba Moskva-käsu. Sattus NKVD pihtide vahele ja oleks peagu Venemaale viidud "Jan Teärega", milline laev aga teatavasti Eesti rannast kaugemale ei jõudnudki.

Paguluses on H. Rebane kaasa löönud siinsel poliitilisel teatrilaval, kuuludes Tõnis Kinti "mõttekaaslaste" kogudesse, leidmata teed oma koju — Põlumeeste Kogudesse, kuigi ta sedagi võimalust üks ja teine kord kaalunud on. H. Rebane kuulus ka Rei siinsesse valitsusse välisministrina, milliselt kohalt ta "peaministri" poolt jälle vabastati. Oli mitme aasta jooksul ka ERFi esimeheks, kust jällegi oma poliitiliste kaaslaste poolt erru arvati. On teinud ka pingutusi sin kodurahu saavutamiseks. Kahiuks on see töö jäänud tulemusteta. Ajakirjanike ühing valis juubilari kevadel oma auliikmeks.

Kõrge juubeli puhul soovivad sünnipäevalapsele õnne ja rõhke sõprade kõrval ka vanad poliitilised kaaslasted, samuti nagu Eesti Posti pere.

TÄNUAVALDUS.

Stokholmi Eesti Algkooli nimel avaldan suurimat ätni kõigile, kes kaasa aitasid pühapäeval 14. det. s.a. kooli jõuluõhtu õnnestunud korraldamiseks. Jõuluõhtu võimaliku kõneleestitännam südamest praost A. Pähevalja. Erilist tänu väärivad jõuluõhtu ettekannete ja ilusate lavapiltide eest pr. Milvi Laid, pr. Eelo Rahn, pr. Elfriede Tubin, pr. Agnes Tiidus, hr. Verner Nerep ja hr. Roman Väli. Olgu tänatud ka jõuluvana, kes värske huumorika ja rikkalike jõulupakikestega tõi kaasa tõelise jõulumeeleolu.

Jõuluõhtu ettevalmistus- ja korraldustööde eduka teostamise eest tänan Stokholmi Eesti Algkooli Sõprade Seltsi juhatus ja Lastevanemate Komitee liikmeid ning eesti ajalehtede toimetajaid vajalike teadete avaldamise eest. Udo Juuno, koolijuhataja

Pilk jõuluteele üle maailma

Kui taas keset võoraid rahvaid ja võoraid keeli kõlavad südameid ühendavalt ja lootusi loovalt meie vanad ja armsad jõululaulud, siis nüüdisjõulud ise oma mitmepalgelisusega ja erineva näoga, eestlaste rännates maailma kõigil teil, on vaevalt veel nii mõjuvad, kui olid seda jõulud kodumaal, sest meie ja nende vahel on kaheksa pagulasaasta pikk tee.

Nukralt ja hajameelselt istuvad tühja jõululaua ääres Saksamaale jäänud vanad, endised sõdurid, invaliidid ja töötud, sest neil puudub tulevik, rahu südames ja kohati ning väga sageli isegi inimväärne peavari, kõnelemata tööst ja leivast, kusjuures ajajuta pagulastare või larmirikas barakk on hämmastavaks kontrastiks sellele näilisele rikkusele ja vaateakende säradele, mis endise sõja tallermaa muudab muinasjutuliseks piima ja mett voolavaks paradiisiks, millest eestlased ikka veel kõnelevad Elisabethi võidukas impeeriumis.

Agas unne on umbunud ka Saksamaa eestlaste suurejooneline ja sõnaline kava kultuur-omavalitsuse loomisest ja kogu eestlaskonna väljaviimisest Saksamaalt, sest pakilisemaks osutus rahvuskoondiste lõhkumine ja ühes ning samas laagris kahe rahvuskomitee loomine, nende püüdes leida jõulumõtet "maa peal rahu ja inimestest heameel" saksa kohtu vahendusel.

Saksamaa vaesuse ja meelekiheduse kõrval on aga jõulud Rootsis jõuka rahva rikkad jõulud, mille raames tänavatel hullab printsess Luutsia, kelle silmis kindluse tunne, julgus ja lootus, sest vist on temagi nüüd niikaugel, et usub, et rahu tuleb ja võib saavutada ainult füüsilise jõu ja relvade kaudu, mis loovad uue jõuluevangeeliumi, et "kui tahad rahu, siis valmistu sõjale", kusjuures Rootsis asuvate eestlaste meeleolude kokkuvõtteks on tunnetus, et meil on palju küsimusi, millele keegi ei suuda vastata, kahtlusi, mida ükski ei jõua lõplikult hajutada, kartusi, mille tühistamiseks ei ole näha võimu, igatsust, mida tuleb vaimse resignatsiooniga või

järsu trotsiga kõrvale heita, on palju ühepäeva meelsust: elame täna, sest keegi ei tea, mis on homme" (piiskop J. Köpp).

Nii kaob jõulumeeleolu ja ununevad ka meie mälestuste jõulud, sest osale eestlastele saabuvad ka seekord jõulud ilma igasuguse jõulumeeleoluta, sest suvise kuumuse tõttu kipuvad küünlad kuusel kõveraks vajuma ja sulama, jõulumardikate lenneldes akna taga, nagu see on tänavaks Lõuna-Aafrikas, Argentiinas ja Austraalias, kus vaateakendel lebavad segamini jõulukellad ja supeltrikood.

Üldiselt tühtuvad austraallaste jõulukombed Inglismaa jõulukommetega, sest enamus rahvast on säält pärit. Seega ka tubades paberist vanikud ja söögilaua jõulupuding, mida eksporditakse igal aastal ka miljonites naeltes Inglismaale. Lisaks puudub ka Austraalias jõulukuusk, mida asendab siis kas paberist jõulupuul või mingi kadakat neenutav okaspuu.

Seda tunnet ei hajuta ka Londoni tänavanurkadelt kostuv jõulukorallide meeldiv viis ega ka Händeli modett, mis meelitab tuhandeid Trafalgar Square'ile hiigelsuure juurde, mis loh-

Kumedalt kutsuvad kellad,
mõtete lennust vaikselt ja hellalt.
Näen: ema töö-karedate käed
raivavad teed lumme,
mälestusunne,
et taas taevased väed
laidaks tuled linnutee vöös.

Härmarüüis metsad on rahus,
pühalik-tummad õhtuses kahus.
Kuulen: maanteel rattavad reed,
jääst katte all veed,
üle hämara saare,
üle heinamaa kaare,
sest neid kutsub jõuluöö kell.

Kutsub — ja kummardub maani
vaar vana, heites kasuka saani.
Varsti küünlad kumavad puul,
palveks avaneb suu,
altari ees,
kus õnnistav Jumala au
langeb üle ootava lau.

Kutsuvad kumedad kellad,
mõtete lennust vaikselt ja hellalt.
Tean: veel nüüdki meid võõral teel,
lahutaval veel,
saadab jõuluöö valgus.
Laskub lootus alla,
süda jääb õnnele valla.

L. Lumiste.

nav ja norra päritoluga, sest siin hävitab selle pühaduse ja rahulolu tunde tants, millega Inglismaal lõpeb tavalt püha õhtu.

Selle vastu on USA-s aga jõulude traditsioon äri teenistuses, sest öieti on rahval Niagarast kuni Mississippi suudmeni jõululapseks dollar, sest isegi pühapäev on ärid avatud ja ostjaid teenib siis "Püha öö" helide saatel sõbralik ja valge habemega jõuluvana.

Sellele on jõulud USA-s ja ka Kanadas öieti ärilised pidustused, kus elekter asendab küünlad jõulupuul ja soe auto saanisõidu kirikusse. Aga sellele vaatamata on jõulud Atlandi vete taga ometi vabad jõulud, mille pühitsemist ei keela seadus ega piira ka kuidagi mõõduka vaimsuse esiletõmist. Aga selle vastu inimestele, kes elavad põiki teispool maailma, olles aheldatud ühe poliitilise mehhanismi sõudemõla külge, on see keelatud ja nende pühitsemist peetakse arhailiseks ning kodanlikuks nähteks, millele ei ole ruumi punases paradiisis, mis viib ka meie mõttet küüditatute juurde kommunismi "suurehitustele" või Siberi lõputusse taigasse.

Kuid ida pimedusest hoolimata jäävad jõulud kristlikus maailmas selleks, mis nad on: suursündmuseks, tähistades Kristuse sündi, kelle filosoofia ja õpetus on aluseks sellele poliitilisele liikumisele, mida tunneme demokraatia nime all, viies ka meie mõttet mõõda mälestuslikke teid kodumaa lumistele nurmedele ja lapseõlve jõuluelamuste maale, kus süütame siis üsna salaja ja nägematult jõulutuled. et nad kinnitaks seal kannatavate omaste sõprade usku ja sosistaks neile kõrva, et see aeg pole enam kaugel, millal saabub ka meie kannatavale kodumaale lunastus, jõululapse astudes

"rõõmsal palgel majast majasse,
pühalt jõulu valgelt rajast rajasse."

ALFRED MAURER ...
(Algus 5. lhk.)

Presidendi ülesandeks J. Uluots septembris 1944 Eesti Vabariigi pinnal Eesti seadusliku võimu uuesti tegevusse astumist väliakuulutamast. Selleks täiendas ta senist Valitsuse koosseisu ja nimetas ametisse 18. sept. 1944 Tallinnas Otto Tiefsi valitsuse, milline valitsus ka avalikult ja viibimatult tegevusse astus.

Võiks ka märkida, et sellisel seisukohal asus omal ajal ka A. Rei, kes tolleaegse "OMA MAA" peatoimetajana nimetatud artikli hoolega läbi luges ja oma käega parandusi ning juurdekirjutusi tegi, nagu see nähtub säilinud käsikirjast.

Võidakse küsida, mis asjaoludel siis pärast prof. J. Uluotsa surma käskkiri A. Maureri peaministri asetäitjaks määramiseks mahavaigiti. See tehti kaalutlustel, et valimiskogu kokkutuleku puhul, mis pidi peatselt toimuma, oleks Parlamendi mõlemad kodad esindatud 20. apr. 1944 valimiskogu koosolekust osavõtnud koosseisus — Otto Pukki ja Alfred Maureri isikus. Pärast valimiskogu peeti president asetäitja valimist, oleks Alfred Maureri volitus muutunud iseenesest ainetuks.

Kui isik, kellele usaldati Põhiseaduses ettenähtud toiming valimiskogu kokkukutsumiseks, seda ei teinud ega tänaseni teinud pole, siis ei ole midagi loomulikumat kui Alfred Maurer asuks nüüd oma ametikohustele täitmisele, mis talle peale pandud 21. apr. 1944 a. antud käskkirjaga ja Põhiseaduse § 46 lõike 3 põhjal korraldama meie riigi krgemat organi, mida Eesti rahvas, lai ali pillatuna mööda maailma, igatsusega ootab. Me ei saa enam istuda käed rüpes ja külmavereliselt pealt vaadata kuidas meie riikliku vimu kontinenteet päev-päevalt hõredamaks muutub ja lõpuks hoopis küsitavaks.

EESTI DAAMID!

Nüüd on õige aeg kasuka ostuks. Meil on eriti suur väljavalik!
Näiteks: Karakul, Karakulkoib, Blišam (naturell), Nerts v. bišam, Blubock (säl), Hüljes, Soobli v. hamster, El. kanin (kotik), Islandi lammas, Jakid jpm.
TÄHELEPANU! Kaasmaalastele suur hinnaalandus.

EDUARD TIITUS'c

Karusnahaäri Upplandsgatan 39, Stockholm
Ka järelmaks võimaldatud.

Anlita

ÖSTGÖTABANKEN

CENTRAALKONTORET:

Drottninggatan 8

AVDELNINGSKONTOR:

Drottninggatan 51

Bredgatan 28

Ö. Promenaden 21

Tel. Växel 340 30

Norrköping

AKTIEBOLAGET

BOHMAN & JOHANSSON

Blomstermåla

Fanérfabrik & Sågverk

In- & utländska träslag i fanér & virke

ADV. JULIUS RIDAL, MONTREAL.

Alfred Maureri volitused

MEIE VALITSEMISVÕIMU KÕRGEIMA ORGANI ÕIGUSJÄRGLUS.

Viimasel ajal on siin kuulda olnud Rootsis asuva August Rei kavatsustest jällegi oma "valitsuse" täiendamiseks uute ministrite määramistest.

Selleks toiminguks arvab A. Rei end õigustatud olevat Peaministri Vabariigi Presidendi Presidendi Ülesandeis J. Uluotsa poolt 18. sept. 1944 nimetatud valitsuse vanima liikmena, kes asunud Peaministri Asetäitja kohale ja täites ka Vabariigi Presidendi ülesandeid.

Jättes praegusel korral puudutamata küsimuse, kas A. Rei on üldse põhiseaduslik kuju lisaks A. Rei oma samumudele juurde jälle ühe ebaseadusliku katse: katse seepärast, et sel nimetamisel pole üldse mingit õiguslikku jõudu.

Meil puudub võimalus korraldada oma riiklikku elu normaalsel viisil, seadusrikkumisi kinni naelutada ja neid kohtuotsustega tühistada. Seepärast julgeb igati oma suva järgi talitada ja riiklikke küsimusi käsitada tõekspidamiste kohaselt, mis pahatihti on juhitud isikulistest motiividest, jättes jonnakalt tähelepanemata kõik väljastpoolt tulevad seisukohad ja nõudmised, mis ei mahu soovitud raamesse. Nii on see ka Presidendi asendusküsimuse osas. Rõhuv osa meie õigusteadlastest ja riigitegelastest on ses küsimuses asunud seisukohale, mida omal ajal dr. jur. R. Ränk fikseerinud nimelt:

1) E. V. Presidendi asendamine Peaministri resp. Vabariigi Valitsuse vanema liikme näol on E. V. Põhiseaduse normide kohaselt ette nähtud vaid kõige ajutisemat laadi ja ülimalt proviisorse asendusena, milline asendus mõeldud on vaid Presidendi mööduvate takistusihtude puhul, nagu "tervislikud või muud seesugused põhjused" (Vab. Presidendi Asetäitmise seaduse § 2)

2) Vab. Presidendi ameti täitmine Peaministri resp. Vab. Valitsuse vanema liikme asenduse näol kauem kui 6 kuud on otseses vastolus meie Põhiseaduse normidega ja mõttega, mis-pärast

3) vastavalt ülaltoodud põhimõttele, ja eriti kuna praegu juriidiliselt eksisteerib sõjalukord E. Vabariigi ja NS-UL-u vahel, Vabariigi Presidendi Asetäitja vastavalt Põhiseaduse § 46 lõike 3 nõudele.

Oleme küllalt kaua oodanud oma valitsemisvõimu kordaseadmist. Kuid seda pole tahetud teha. Ja põhjus on seisnud A. Reis, kes kramplikult kinni hoiab pidemest — Vab. Valitsuse vanema liikme näol — mis talle kogemata sattus, kartes, et valimiskogu kokkutuleku puhul võidakse valida mõni teine isik Presidendi asetäitja kohale!

Avalikkusele on nüüd teatavaks teh-

tud Peaministri Vabariigi Presidendi J. Uluotsa käskkirja 21. apr. 1944, mis kõlab järgmiselt:

Eriõigusel nimetan:

1) Alfred Maureri portfelli ministriks ja ühtlasi peaministri asetäitjaks ja

2) Otto Tiefs portfelli ministriks ning juhul, kui Alfred Maurer mingil põhjusel ei saaks täita portfelli ministri ja peaministri asetäitja ülesandeid, ka ühtlasi peaministri asetäitjaks.

Selle käskkirja järgi oli A. Maurerile ettenähtud ülesanne asendada peaministri J. Uluotsa, kui viimane oleks takistatud olnud temal lasuvaid kohuseid täitmast.

Seega on üleskerkinud uus moment meie valitsemisvõimu kontinuiteedi küsimuses ja sellest tulenevate samumude teostamises. Kuid on ka kohe tekkinud küsimus, kas see käskkirja muutus kehtetuks 18.9.1944 n.n. Tiefs valitsuse ametisse nimetamisega.

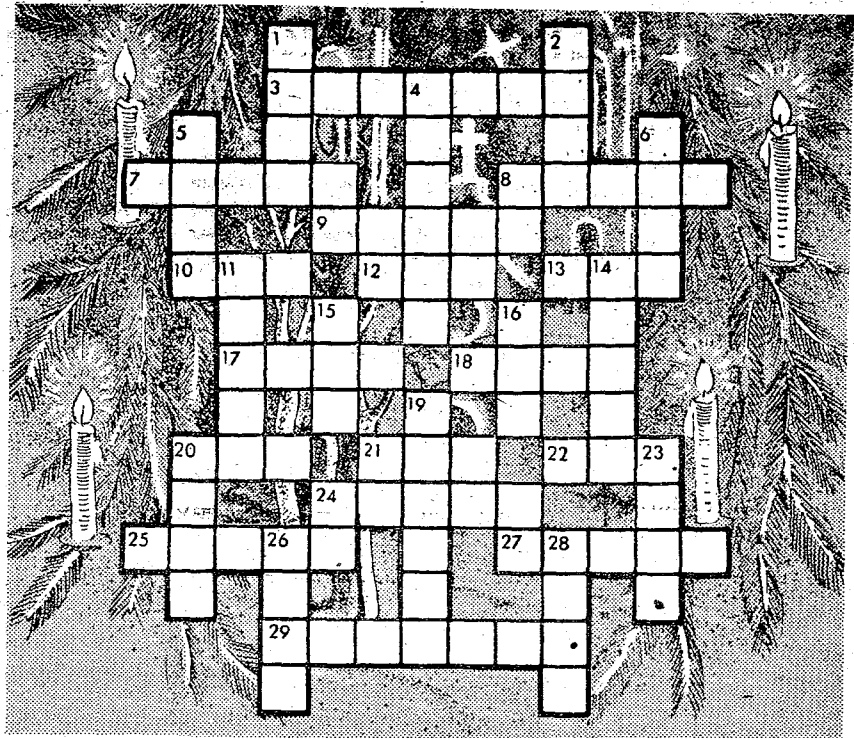
Juriidiliselt on selle käskkirja kehtivus sellest, kas 18.9.1944 loodud akt on uue valitsuse moodustamine, milpühul kõik endised nimetamised kaotanud kehtivuse või on see valitsuse täiendamine, missugusel puhul jäid püsima ka endised nimetamised.

Prof. J. Uluots on surnud ja tema käest me enam midagi küsida ei saa. Samuti on manalasse varisenud tema võitluskaaslastest Otto Pukk. Kuid nende mõlemate seisukohad on teada ja nende kaudu saame ka esile tuua prof. J. Uluotsa kui seaduseandja otsese tahte.

Alfred Maurer kuulus sellesse triumviraati — Uluots, Pukk, Maurer, mis tegelikult juhtis Eesti poliitikat Saksa okupatsiooni ajal ja nii öelda kõrgemat valitsusvõimu teostas. Ja kui prof. Uluots eelnimetatud käskkirja andis, siis tegi ta seda eelmisel päeval toimunud Valimiskogu otsuse põhjal, et tagada Presidendi ametikohustuste täitmist, s.o. tema enda kohustuste täitmist, lahus hoides Presidendi instituuti Valitsuse töö tegeliku juhtija ülesandest, mida pidi täitma Otto Tief. Alfred Maurer pidi jääma J. Uluotsa nii öelda isiklikuks järglaseks. Ja nagu see asjaomastele isikutele teada, pole kadunud prof. J. Uluots vastupidist kunagi avaldanud.

Otto Pukki seisukoht selles küsimuses on sõnaselgelt paberile pandud. Ajakirjas OMA MAA nr. 1—1947 artiklis "Me võitleme oma õiguse eest" kirjutab Otto Pukk: "Kui sõjalised sündmused ja välispoliitiline olukord seda tingisid ei viivitanud peaminister

(Järg 4. lhk.)

Paremale: 3) Tekitab Rootsile tõsist muret. 7) Koht kus äritseti Staliniga. 8) USA Eesti Rahvusliku Komitee esimees. 9) Kuulub Atlandi pakti. 10) Maailmakuulus kahtaktiline. 12) Jõukuse aluseid. 13) Räästa-alune. 17) Vastupanuliikumise "kindra-leid". 18) USA Lääne-osariike. 20) Rahupühade saabumise eel "ärge" eesti sotsialist. 21) Richard Rohu romaan. 22) Varustab svealaste ühiskonda pidevalt korjan-duslehtedega. 24) Lahtisel tulel valmistatud veisepraad. 25) Eesti naiskorporatsioone. 27) Leitud dūn. 29) Vaga ja õilsa näoga, kuid õelate tegudega.

Alla: 1) Inglise krahvkond Kanali ja Themse vahemaal. 2) Euroopa suurim tegevavulkaan. 4) Üks ilusamaid jõululaule. 5) Inglismaa VEKO esimees. 6) Lahing Vabadussõjast, mille järele vallutati Valga. 8) Siinseid ajakirju. 11) Ehe mida Vahe-mere randades nikerdati juba kaua enne Pompei hukkumist. 14) Laialt tuntud oma

lese kaudu. 15) Rahvuslik org. USA-s üles-andega koostööks orjastatud rahvaste pa-gulaskondadega (lüh.). 16) Vanaisa. 19) Ki-rik mille kontuure on märgata joonisel. 20) Rootsi VEKO esindaja Koostööbüroos. 21) Muuseas. 23) Pikendab elu. 24) Jõgi Latvias. 26) Näitlemiseks ja vihtlemiseks. 28) Warthe harujõgi Saksamaa Ida-tsoonis.

Ristsõnamõistatuse nr. 8 lähendus.

Paremale: 1) Moonakas. 5) Mari. 6) Erie. 8) Pära. 9) Ja. 11) Aida. 13) Ines. 14) Kindral. 16) Malai. 18) Sen. 19) Või. 21) EAK. 22) Eug. 24) Ulaan. 27) AB. 28) Teheran. 31) Avar. 33) Tuus. 34) Pada. 35) Süsi. 36) Mure. 37) Lutterus.

Alla: 1) Mare. 2) Orasmaa. 3) Arad. 4) Siir. 5) Mänd. 7) Edam. 8) Pikk jutt. 9) JKL. 10) Aia. 12) Alhambra. 15) Nivea. 17) Ankur. 18) Se. 20) Ounapuu. 23) Zeus. 25) Lai. 26) Anu või Ann. 27) Aade. 29) Huul. 30) Essu. 32) Vars. 36) Mr.

Rõõmsaid Jõulupühi

ja

Hääd Uut Aastat

soovime kõigile eestlastele Olofströmis ja mujal kellega meil on olnud kokkupuuteid!

Svenska Stålpressnings AB

Olofström

Kõrgekvaliteediliste roostevabade
köögi- ja sööginõude ning
pesulaudade valmistaja

VAIBAD ja VOODIRIIDEID
odavaimate turuhindadega

Norrköpings Mattlager

BELLERUD & LAVESON

Hantverkaregatan 35. — Telefon 360 36. NORRKÖPING

Madafamad

majapidamiskulud

kõrgem elustandard

konsum

STOCKHOLM

EESTI SÕJAINVALIIDIDE
KAPITALILE

on laekunud järgmised annetused: A. Mosses, Söderfors, kr. 50.—, J. Lagle, Lidingö kr. 5.—, A. Maaniidi, Saltsjö-Bo, korjanduslehega kr. 20.—, Joh. Puhv, Furulund, korjanduslehega kr. 31.—, Robert Tolli, Landskröna, korjanduslehega 13 annetatalt kr. 80.— ja Ülo Kaljot, Stockholm, korjanduslehega kr. 40.— ja Richard Maasing kr. 10.—

FSK juhatus tänab lahkeid anneta-
jaid ja korjajaid!
Vastatud Eesti Sõjameestele oma
K...

Kaasmaalane, suutenda Kodu Fon-
di oma panusega! FSK juhatus

TÄNUAVALDUS.

Kõigile organisatsioonidele, ühingu-
tele, ajakirjandusele, kaasvõitlejale,
sõpradele ja tuttavale suurim ja ba-
lavaim tänu õnnitluste ja sõbralike
tervituste eest, mis saabusid mulle mu
50. sünnipäevaks.

Suurima austusega

E. Adof.

AKADEEMILINE KOONDUS
TOETAS ÜLIPIILASI.

Eesti Akadeemilise Koonduse poolt
E. V. Tartu ülikooli aastapäeva tähis-
tamiseks korraldatud — kella viie tee-
mööduks ka majanduslikult täiesti ra-
huldavalt. Selle tagatärjel osutub E.
A. K-i võimalikuks oma vastava otsu-
se kohaselt üle anda Eesti Rahvuslike
ja Kodumaiste Teaduste Instituudile
kr. 106.—.

EAK esimehe ins. Sõjamäe poolt sel-
leks otstarbeks annetatud Ed. Viiralti
gravüüri loomise tulemusena laekus
kr. 235.—, millise summa EAK toetu-
senä Stockholm Eesti Üliopilaskonnale
üle annab. Nii kujunes selle meeleolu-
liselt meeldiva ja suurel määral oma-
aegset Tallinna seltskondlikku elu
meelde tuletava koosviibimise majan-
duslik tulemus meie kultuuri edenda-
misele jõukohaseks toetuskas ilma et
publik ise seda koormavana oleks tun-
nud.

Kiriku teateid

STOKHOLMI EESTI EV.-LUTERI-
USU KOGUDUS.

Jõuluõhtul, 24. skp. kell 2 (kaks)
liturgiline jumalateenistus. Stokh. E.
Algk. lastekoor Udo Juuno juhatusel.
Laululehed. Korjandus kaasmaalaste
abistamiseks.

Esimesel jõulupühäl kell 3 jumala-
teenistus. Soolo Aarne Viisimaa, orel
Priit Ärdna. Lauluraamatud.

Vana-aasta õhtul kell pool kolm ju-
malateenistus armulauga. Aaviku
segakoor V. Nerepi juhat., 1953. a. ju-
malateenistuse kava kirj. laul. Lau-
lulehed.

Uuel aastal jumalateenistus kell 3 —
õp. Ivar Pöhl, ENMKÜ meeskoor E.
Tubina juhatusel. Lauluraamatud.

Noorte jõulupuu laup. 27. dets. kell
5 Blasiholmsg. 4. Üles anda Uno Pöl-
le hiljemalt 24. skp. tel.: 3439 42.

Püübliringi jõulupuu pühap. 4. jaan.
1953 Jakobi tän. 2 II korral.

Koguduse postgironr.: 25 61 88 Est-
niska förs. Stockholm.

LÖUNA-ROOTSI PIIRK. KOGUDUS

Hälsingborgis laup. 20. skp. kell 5 pl.
eesti täienduskooli jõuluõhtu teenis-
tus: Praost Hj. Pöhl.

Olofströmi kirikus pühap. 21. skp. kl.
pool kuus õhtul jõulujumalateenistus.
Laululehed. Praost Hj. Pöhl.

Hälsingborgis Gustav Adolphi kirikus
jõululaupäeval 24. skp. kell 2 pl. jõulu-
õhtu jumalateenistus. Teenib praost
Hj. Pöhl. Solistid: hra J. Laan ja

prouad S. Kann ning Lukk-Teras. Or-
ganist G. Hagmann. Laululehed.

Lundis, Kloostri kirikus jõululaupäeval 24. skp. kell pool kuus õhtul
jõuluõhtu jumalateenistus. Teenib
praost Hj. Pöhl. Solist: prl. Maimu
Martins. Laululehed.

Malmös, Förie kirikus 1. jõulupühäl
25. skp. kell 11 homm. jõuluteenistus.
Praost Hj. Pöhl. Laululehed.

Höganäsi kirikus 1. jõulupühäl 25.
skp. kell pool kuus õhtul jõuluteenis-
tus. Teenib praost Hj. Pöhl. Solist:
prl. M. Martins. Laululehed.

Landskröna 2. jõulupühäl 26. skp.
kell 3 pl. jõuluteenistus. Armulaud.
Teenib praost Hj. Pöhl. Laululehed.

Kopenhaagenis, Hans Tauseni kiri-
kus, Halldansgadel, pühap. 28. skp. kl.
2 pl. jõuluteenistus. Praost Hj. Pöhl.
Solist: prl. Maimu Bang. Laululehed.

Lundis Kloostri kirikus Vana-aas-
tal 31. skp. kell 5 pl. vana-aasta juma-
lateenistus. Armulaud. Lauluraamatud.
Teenib praost Hj. Pöhl.

Kõigil ülevalloetud teenistustel
on saadaval ajakirja "Eesti Kiriku"
üksiknumbreid. Koguduse aasta Nõu-
kogu koosolek peetakse pühap. 18.
jaanuaril 1953 kell 1 p. Lundis. Kõigi-
le pihtkondadele saadetakse erikutsed
koos päevakorraga.

LASTE JÕULUPUU SÖDERTÄLJE
Eesti Selti koolitöimkonna korraldu-
sel toimub pühapäeval 21. detsembril
kell 16 Folkets Husi A saalis.

SÖDERTÄLJE KIRIK. Jõululaupäeval
kell pool 3 liturgiline jumala-
teenistus. Jutlustab õp. Ivar Pöhl.
Laululehed.

Vana-aasta õhtul kell pool 3 juma-
lateenistus armulauga. Jutlustab õp.
Ivar Pöhl. Armulaule kirjutamine
enne jumalateenistust kiriku kää-
rkambris. Lauluraamatud.

Norrköpingi Eesti Ev. Lut. kogudu-
ses Matteuse kirikus toimuvad juma-
lateenistused:

- 1) Jõuluõhtul 24. dets. kell 14 p.l.
- 2) Vanaaastaõhtul 31. dets. kell 14 p.l. Mõlemil jumalateenistusel laulu-
lehed. Õp. Endel Köpp.

Borås Caroli kog. majas pühap. 21.
dets. kell 13 koolilaste jõulupuu. Kõ-
ne: praost J. Gnadenteich.

Ulricehamnis kog. majas pühap. 21.
dets. kell 17 jõulu jumalateenistus.
Laululehed. Jutl. praost J. Gnaden-
teich.

Halmstadis kog. majas pühap. 21.
dets. kell 15 jõulujumalateenistus. Lau-
lulehed. Jutl. õp. O. Kodres.

Borås Caroli kirikus 24. dets. kell
14 jõuluõhtu jumalateenistus. Laulu-
lehed. Jutl. praost J. Gnadenteich. Lau-
lab Borås Eesti Selti ja Borås Seg-
akoor ühendatud koorina hra E. Tar-
juse juhatusel.

Mölnåli kirikus 24. dets. kell 17.30
jõuluõhtu jumalateenistus. Laululehed.
Jutl. praost J. Gnadenteich.

Mölnåli kirikus 24. dets. kell 17.30
jõuluõhtu jumalateenistus. Laululehed.
Jutl. praost J. Gnadenteich.

Alingsås maakirikus 24. dets. kell
16 jõuluõhtu jumalateenistus. Laulu-
lehed. Jutl. õp. O. Kodres.

Mölnåli kirikus Råda kirikus 1. jõulu-
pühäl 25. dets. kell 13 jõulu jumala-
teenistus. Laululehed. Jutl. praost J.
Gnadenteich.

Skene kirikus 1. jõulupühäl 25. dets.
kell 15 jõulu jumalateenistus. Laulu-
lehed. Jutl. õp. O. Kodres.

Skene kirikus pühap. 28. dets. kell
18 vana aasta lõpu jumalateenistus.
Armulaud. Laululehed. Jutl. Praost
J. Gnadenteich.

Ulricehamni kirikus pühap. 28. dets.
kell 15 vana aasta lõpu jumalateenis-
tus. Armulaud. Laululehed. Jutl. õp.
O. Kodres.

Halmstadis kog. majas vana aasta
õhtul 31. dets. kell 15 jumalateenistus.

Eesti Kirjanike Kooperatiivi jõuluraamatud

Arved Viirlaid "RISTIDETA HAUAD" II, romaan. Hind kr. 12.—
köit. kr. 13.—, tellijaliikmelle vastavalt kr. 7.70 ja kr. 8.70
+ saatekulud.

Bernard Kangro "EI KELLEGI MAA", luuletused. Hind kr. 6.70,
tellijaliikmelle kr. 4.70.

Raimond Kolk "KÕIV AKNA ALL", luuletused. Hind kr. 6.70,
tellijaliikmelle kr. 4.70.

Magda Pihla "RÕOMURAASUKES KIRJAD", lasteraamat E.
Köksi värvilustratsioonidega. Hind kr. 6.70, tellijaliikmelle
kr. 4.70.

Koguteos "KIRJANIKULT LUGEJALE", preemiaraamat.

Tellimised: Eesti Kirjanike Kooperatiiv, Fack 1. Lund 3

KODUKOLLE

Tellimine aastaks 1953 alanud.

Tellimishinnad:

1. ORTO liikmeile kr. 30.— aastas.

2. Mitteliikmeile kr. 36.— aastas.

3. Üksiknumber kr. 4.—, liikmeile kr. 3.—.

Aastatellijale preemiana kalender "Maja sõber" (raamatufor-
maadis, täieliku eestipärase kalendaariumiga), kusjuures kogu
tellimissumma tasumise tähtajaks on 20. jaan. 1953.

10 aastatellija hankijale eri-preemia.

Iga kuu ilmuv "Kodukolle" trükitakse heal paberil, on pildi-
rohke, väärtusliku sisuga, eri osa naistele ja kodule.

Tellimised saata ORTO, Göteborg 8.

VEKO esindaja kõne USA-s

Välis-Eesti Päevast New Yorgis, mis
toimus kohalike eesti organisatsioonide
ühisel korraldusel Manhattan Pla-
zas 29. novembril, võttis osa üle 1.000
kaasmaalase. Aktuse kõne pidas pea-
konsul J. Kõiv, kelle kõnet tsiteeri-
sime üha E. P. eelmises numbris.
Rootsi eesti organisatsioonidest tervi-

tas ainukesena VEKO, kelle esindaja
dr. Richard Ränk, ütles lühidalt järg-
mist:

"Täna sel päeval lähevad meie kõiki-
de mõtted tagasi kodumaale — meie
omaksete ja rahva juurde, kes peavad
seal karmi võitlust oma olemasolu eest.
Meil — neil vähestel, kel on saanud
osaks õnn pääseda vabasse maailma —
sub iga kohustus võidelda meie ko-
dumaa iseseisvuse ja tema õiguste
eest. Selles meie võitluses peab meil
aga alati silme ees juhtnööriks olema
õiguslikkuse printsiip. Arvult väikesena
võib eesti rahvas oma rippumatuse
rahvaste peres taastada ainult siis, kui
tema isasse maailmakaarde laialipaisa-
tud liikmed on ühendatud tugevate
eetiliste ja õiguslike sidemetega. Mõt-
len nende õiguslike sidemetega all eel-
kõige meie Põhiseadust ja ka teisi
seadusi. Ainult siis, kui asume oma
Põhiseaduse ja seaduste austamise
pinnal, võivad eestlus ja Eesti põhi-
seaduslikud organid edukalt esineda
rahvusvahelisel foorumil ja seal kaits-
ta Eesti iseseisvuse taastamise taotlu-
si.

VEKO-l, kes on demokraatlike va-
limiste teel moodustatud suurim pa-
gulusorganisatsioon Rootsis, on nime-
tatud õiguslikkuse ja Põhiseaduse aus-
tamise põhimõtete kaitsemine õn-
du eriti südamelähedaseks.

Innustagu tänane päev kõiki isamaa-
liselt mõtlevald eestlasi kõikial laias
maailmas senisest suuremal määral
ühinema. Ainult ühinenult suudame
meie midagi Eesti iseseisvuse kasuks
oluliselt ära teha.

Ka eestlastel on olnud oma suurme-
hi, kes hästi tundes alaloo eestlaste
saatust, pole väsinud ikka jälle rõhu-
tamast eesti rahva sisemise seotuse,
üksmeele ja ühtekuuluvuse ideid ja
nende tähtsust Eesti tuleviku seisuko-
halt. Mõtlen siin eriti meie viimasele
presidendi asetäitjale, peaminister Jü-
ri Uuotsale — oma armsale ja lugu-
peetud õpetajale Tartu ülikoolis paar
aastakümnet tagasi. — See õilis ja
suur eestlane ja patrioot, kes suri
Rootsis kõige traagilisemates oludes,
pärast seda kui oli adnud oma parima
Eesti iseseisvuse heaks, säilitas siiski
meile oma vaimse päranduse. Tahangi
oma tervitusi lõpetades meenutada te-
ma sõnu:

"Rahvad ja riigid on kui laialipais-
kuv tuhkliiv, kui nad ei ole seesmiselt
seotud. Kui meil seesmine side puu-
dub, siis nad laostuvad või neid laos-
tatakse. Õigus on selleks tähtsamaks
sidemeks, mis teeb meid sisemiselt te-
raskindlaks..."

Selles mõttes palun lubada soovida
Teile õnne ja edu Teie tänasel pidu-
päeval Vabade Eestlaste Ülemaailmse
Kesksorganisatsiooni poolt Rootsis ning
avaldata tunnustust sellele tähtsale ja
eesti õhusale ööle meie riikliku ja
rahvusliku võitluse rindel, mida
Ühendriikide eestlased nii innukalt on
suunanud Eesti iseseisvuse kasuks ja
taastamiseks."

EESTI SÕJAINVALIIDIDE KAPI-
TALI (FSK) JUHATUS SOOVIB
KÕIGILE KAASMAALASTELE
RÕOMSAID JÕULUPÜHI
JA ÕNNERIKAST UUT AASTAT!

ESK juhatus.

Rõomsaid jõulupühi ja õnnelikast uut
aastat kõigile kaasmaalastele soovib Vi-
gastatud Eesti Sõjameeste Ühing "Võitleja"
Saksamaal.

Armulaud. Laululehed. Jutl. õp. O.
Kodres.

Borås Caroli kirikus vana aasta õhtu
jumalateenistus 31. dets. kell 13.30
Jutl. praost J. Gnadenteich. Laulule-
hed.

Mölnåli kirikus vana aasta õhtu ju-
malateenistus 31. dets. kell 17.30. Ar-
mulaud. Laululehed. Jutl. praost J.
Gnadenteich.

Alingsås uue aasta päeval 1. jaan.
jumalateenistus. Armulaud. Laulu-
lehed. Jutl. praost J. Gnadenteich.

Kuldeseme ost pole kulutus
vaid kapitali paigutus!

Meil on alati laos rikkalik valik

kuld- ja
hõbe teed

Kaasmaalastele hinnaalaudus

EESTI KULLASEPAD

Regeringsgat. 49, 1.5 tr. ö.g.

Telefonid: 10 58 02 ja 21 76 90.

KALEVIPOEG

Lühendatud väljaanne

Koostanud Otto J. Küsel

Raamat ilmub Eesti Posti kir-
jastusel veel käesoleval hoo-
ajal.

Sobiv kink noortele
kui vanadele

9 tekst-illustratsiooni, umb. 80 lhk.

Maskinsättare

kunnig i Estnisk och Svensk sättning
erhåller anställning. Telefon 10 19 31.

Gravvårdar

av högsta kvalitet i vackraste utförande

BRÖDERNA STYRENIUS

Stenhuggeri A.B.

VÄSTERVIK

NYBORGS
presenterar

Noveltex

Designed by
Mr. Harold Hall

— ett kamgarnstyg av högsta kvalitet

Sedan generationer tillbaka har Nyborgs i Norrköping varit känt för sina högklassiga tyger, som tidigare tillverkades av importerat kamgarn.

Detta goda anseende har i våra dagar ännu mer bekräftats.

Nu har Nyborgs eget kamgarnsspinneri med en produktion av 23 miljoner meter kamgarn per dag och i väveri arbetar 193 vävstolar för fullt och av dessa är 66 stycken automatvävstolar, så sinnrikt konstruerade att en vävare kan sköta 6 stolar på en gång. Fullständigt färgeri och beredningsverk finnes därjämte.

Internationell expertis har också betecknat Nyborgs som en av världens modernaste textilfabriker.

Noveltex heter Nyborgs fina kamgarnstyg

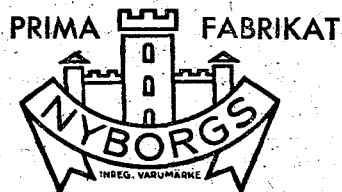
Noveltex garanteras innehålla 100% ny Merinoull

Noveltex är alltså en ren ullvara

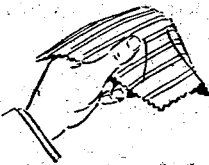
Noveltex är impregnerat mot mal

Noveltex mönster och färger motsvarar fullt dagens mode.

Slitstyrka, varaktig stil och passform beror på tyget. Det lönar sig därför i längden att köpa kvalitet.

Vad vet Ni om kamgarn?

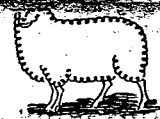

Det finns två huvudslag av garn, nämligen kamgarn och kardgarn. Av dessa är kamgarnet

det finaste. Det har en slät och jämn yta och saknar utstående fibrer. Dessa ligger nämligen parallellt med varandra i garnets längdriktning.

Kamgarn spinnes av en långfibrig ull, från vilken genom kamning avlägsnats alla fibrer som understiger en viss minimilängd. Härigenom blir kamgarnet trots sin finhet både starkt och spänstigt och ger kamgarnstyg ett dess fina "känsl" och vackra fall.

100% ny Merinoull

Kamgarnet till Noveltex tillverkas av 100% ny Merinoull. Med ny ull menas att ingen inblandning förekommer av rivet ylle-material eller dylikt. Det är med andra ord en ren ullvara således bättre än hetylle, ty

"Hetylle" betecknar en vara av rivet fårullsmaterial med eller utan inblandning av ny fårull.

Linnuaialad

See asi on kirjutatud pooleteise päevaga (kiruse rekord eesti lavakirjanduses), nagu seisib Kanada lehes "Meie Elu" "Linnuaialad" etenduse eelreklaamis. Rootsi etenduse eelreklaamis töötati meile anda "suursündmus" pagulasteatri elus. Seda tööst võtame sürraalistlikult, s.o. ilma vastutustunnet nõudmata lubaduse täitmisel. Veel on lisada, et "Linnuaialad" ilmus ammu ajakirjas "Kauge kodu", oli siis siin Pagulasteatri kaa lumisel, kuid teater ei olnud veel niivõrd "edenenud", ning jättis "Tibuaiad" lavastamata.

Selles tükis räägitakse korduvalt linnuaialadest, sinna kipub iga tähtsam tegelane, kuid mis ta seal tegema hakkaks ja kuidas see elu seal kujuneks, see jäetakse lahkesti publiku enese otsustada. Autor on annud vaid paar väheütlevat lauset.

Kõige tähtsam asjamees on siin üks arst, kes juba 10 aastat ühte tasket haigust, "mida öieti ei tuntavatki", kui siis haiguse ravimisega arst nii kaugale on jõudnud, et võtab oma leiutatud preparaadi tarvitusele, siis on selle tagajärg hoopis vastupidine loodetule — ja arst ei lähe enam haige poolegi, vad hakkab kurtma oma 10 uurimisele raisatud aasta pärast ja igatseb linnuaialadesse pääsmist. Mis haigest edasi saab, pole nagu arsti asi, vaid haige jäetakse ühe öe ja assistendi hooleks. Arst ise aga pannakse kaastundliku autori poolt oma halva naisega abielulahutuse asju ajama ja lõpuks hakkab arst enesetapmist soovitama, kuid siis satub öde õigel ajal jaale, arst jääb elama ja öde päästja teatab, et ta on ka patsiendi päästnud, sest et osutus targemaks ja hoolikamaks kui arst ise; selle järele palub arst selle öe kätt, mille ta ka kohe saab. Ainult lavastaja oli selle hea lõpu kärpunud ja pani eesriide enne tegu langetama.

Arsti kõrval oli teine "draama" kanda ta naisel, kes on õnnetu sellest, et on sunnitud 10 a. hästi sööma, 100 ma, hästi riides käima ja mitte midagi tegema. Ka tema igatseb linnuaialadesse. Kolmas tähtsam tegelane on haige metsaülem, tema on siin see ainus, kel on kanda draama, tema tuleb linnuaialadest ja igatseb jälle sinna tagasi. Kuna öde ta päästis, siis ta draama aga lõpeb ja ta võibki õnnelikuna oma linnuaialadesse tagasi sõita. Siis esineb veel üks tühi näitlejanna, aga tema on öieti vanamoodse draamaaehituse seisukohast üleaarne. Ka kassaliselt, sest ilma temata olnuks tegelasi neli — see on ideaalne arv rootsi-estti näitlejate tükikde valikul ja tuli olnuks nina peale suurem. Aga muidu: ta hoolitses tänu Veera Sargava treenitud mängule selle eest, et inimesed vahel oma raha eest ka natuke naerda said.

Tegelasi Edman Kuus algas öige tööstusrikkalt esile tuues distsiplineeritud teadusmehe olemust. I. aktis. Hiljem kahanes temas arst, kuigi häid pingsaid tõiseid momente tuli ette siiski, ja üle tõusma kippus arsti jäljendav näitleja, mis aga ei olnud päris tema süü. Igavust kannatavat jõudenaist mängis E. Vaarman rutiniiga öde kehastas L. Römmer — oli nagu ta ikka on olnud, ja haiget metsaülemat mängis A. Viisimaa sellise sisseelamise ja tabavusega, et köitis kõige rohkem vaataja huvi — aga tema just pidi kõige varem lavalt kaduma! Kokkumäng latus, nagu see ringreisil sisse oli istutatud. Dekoratsioonid täitsa realistlikud. Ka lavastuse ja mängu stiil olid realistlikud. Ka obligatoorsed lillekimbud olid reaalsed.

ArA:

100 aastat Johann Kunderi sünnist

Arkamisaja alguparase naitekirjanduse silmapaistvamaid esindajaid Johann Kunder, keda tunneme ka luuletaja, arvustajana ja esimese tähelepanud kirjandusloolase, sündis 26. detsembril a. 1852 Viljandimaal Holstres. Lõpetanud seminari Tartus ja õpetajate instituudi Peterburis, töötas Kunder õpetajana Tartus ja Rakveres, olles eriti huvitatud loodusteadusest ja kirjandusloost, tüüfuse mures ootamatult tema elu 24. aprillil a. 1888. Oma kirjanduslikku tegevust algas Kunder kaasaja elu kujutavate rahjamängudega, nagu on seda mulkide ja

KAUNISTAGEM PUHAKU TÄNDA
H. Visnapuu luuletuskoguga

Tuuline teekond

Hind kr. 6:—

Müük ja tellimiste täitmine
Eesti Posti talituses
Schönfeldtsgränd 5, Stihm.
Postigiro: 19 18 51
Telefon: 10 60 34

tartlaste vastolusid kajastav "Mulgi mõistus ja tartlaste tarkus" (1874) ja armastusküsimusi haarav "Muru-Miku meelehaigus" (1874), milles on tunda veel Koidula näidendite mõju ja eeskuju, kuna sisukamad ja kunderi-pärasemad on aga juba ta kolm järgmist näidendit: "Kroonu onu" (1885), väiklast kadedust, harimatust ja usumäratsemist kujutav "Mõrsja ja märatsejad" (1887), ning päale ta surma ilmutud "Kingu Lõvi" (1890). Neist tuntum on ta kahevaatuseline rahjamäng "Kroonu onu", milles Kunder näeruväärstab jõuka pärisperemehe rikkusehukust, rahaahust ja kõrki upsakust vaesemate inimeste vastu, millele lisandub veel naabrite vastastikune vihkamine ja riid, kusjuures "Kroonu onu" rahvapärasmaitset tüüpe on vana erusõdur Aadam Sikk, kelle huumor ja suurepärase sõnakoomika aitab kaasa edumeelsete vaadete võidule.

Üldiselt on kõik Kunderi rahvatükid lihtsad ja jantid kalduvad, milles puuduvad kunstilisi väärtusi korvab ta rahvapärane dialoog, ladus ja lihtne stiil ning rahvalik huumor ja elavad

rahvatüübid. Lisaks näidenditele, milledest "Kroonu onu" muutus paljudes mängitavaks rahvatükiks, kirjutas Kunder ka kaasaegsete eesti kirjanike

AKTIEBOLAGET

E. TH. LUDVIGSSON

KALMAR

Sågverk - Träförädling
Trävaruexport

Skeppningsmärke: E * L

kohta arvustusi, mis ilmusid pärast ta surma kogutuna teoses "Eesti kirjanike koolile ja kodule" (1890).

Jõuluõhtul

Alati kui lähenevad jõulud muutub Nüblilik kurvaks ja sees lõikab vahest nagu kreissaaga. Tulevad meelde jõulud kauges kodus, hõõguvatel ahjusitel särisevad verivorstid, särav jõulupu, millel sädemeid pilduvad säraküünlad peegeldusid õe-kribu sinisilmades. Isa-ema tõsiselt pühalikud näod, kui lauldi "üht roosikest, kes kesk talvel külmal ajal on tõusnud ülesse". Saanijalaste all krudisev lumine kirikutee, millel kellukese tili-sedes vana Miira arendas sellist traavi, et mine temaga või Solvalla hipodroomile võistleva. Vaikne ja suursugune Hargla kirik, kus küünlatules kuuse all lastekooris sai arendatud oma esimesi ja kahjuks ka viimaseks jäänud muusikalisi võimeid. Ja kui siis "vana juut", nagu meie sakslasest õpetajat tookord kutsuti, oma muudkärkivat häält pehmenades orelimängu ja laulu vaheaegadel luges seda vana aga alati uut lugu kuidas käsk välja läks, et kõik rahvad üleskirjutatud pidi saama ja Joosep Kaalilea maalt läks üles Betlemma oma naise Mariaga, kes oli käima peal, siis tundis iga poisiklutt, kuidas nagu mingi külm värin üle seljaluu jooksis — nii pühalikud ja pidulikud olid nood unustamatud tunnid.

Jõululaupäev oli üldse üks hoopis eriline päev kodus, kus valjult oli keelatud kas või mõtteski mingit pahandust teha. Ja isegi nahapeale ei antud selle käsu kohaselt. Päev läbi käisid vallasandid uksest sisse ja välja ja igale sai laotud kotti mida talu sahvris head ja paremat leidis. Ja kui siis

minu pärast kas või August-Rei ise oleks astunud üle läve tuppa rahvusnõukogu memorandum ja korjandusleht näpu vahel, tõesõna, poleks ka tühjal tagasi saadetud.

Ma ei saa jõuluõhtul siingi teisiti talitada ja seepärast ei ütle ka täna kellegile ühtegi halba sõna. Hoopis vastupidi — tuju on selline, et langeks või Reile kaela ja annaks Laabani habemele suud. Jõululaupäeva õhtul ei purelenud kodus isegi koer Eku kas-siga. Jah, mõtled, kui saaks nüüd veel sinna Hargla kungaste vahele, võiks minu pärast kas või päris sotsiga ühest anumast süüa ja häda poleks midagi.

Jõulud on rahu pühad ja kirikusse Issanda palge ette kõnnivad läbi sama ukse kõik kes muidu omavahel kisu-vad. Ja kui seista Jakobi kiriku ees ja jälgida — küll siis näeb kuidas jumalakotta sammuvad õnnistatud ilmel nii ERN-i, VEKO kui ka Kolmanda Võimaluse mehed. Seal siis alandand end ja mõtled kõigele mida aasta jook-sul teinud oled. Millise memorandumi või muidu kirjandi hakkama seadinud, keda natsiks või punaseks pidanud, millist koloneli leitnandiks alandanud ja kõik nood teised pätud ja patukesed. Ja kui nii oled oma asjad kohtu palge ette ladunud ja kahetsenud, siis kuulutabki sulle praost Täheväli, et mine mu poeg, Su putud on sulle andeks antud. Ja nii kõnnivad Rei, Horm, Kipper ja Nüblilik ise jälle Issanda tassastele teeradadele nagu tõelised vennad Kristuses.

Mis nende ridade kirjutajasse endasse puutub, siis pead kohtu vaekausile laduma kõik need nõogid ja konksused, mida aasta ringi õled oma kaas-kristlastele nina alla hõõrunud ja mille tagajärjel mõnegi vihase mehe oma vastaste ridadesse juurde võitnud. Ja kui Rei nüüd tolle uue valitsuse ka valmis teeb, mine tea mis siis Nübliluga teevad. Oma kaitseks olgu öeldud, et Nübliliku ülesanne on nalja tegemine ja kui seda ka ei lubataks, siis võib asi kas või päris tõsiseks minna.

Kui nii arutad, siis viimaks leiad, et ega meie siis siin Rootsis nii hullud polegi kui meid Ameerikas tehakse. Eks meie võitle ju kõik tolle sama kodulapi pärast, ainult et igamees oma moodi ja ise asja eest. Mõni tahab oma mahajäänud tavaari kätte saada, mõni tahab ministriks, mõni direktoriks ja mõni kolhoosi-ülemaks. Põllumehele tahavad käia rohelise lipu all ja sotsid jälle, et rahvas koguneks vabatahtlikult punase lipu alla ja laulaks Internatsionaali nagu Vasa par-gis, nagu seda ütles nende suur juht Kalninh. Nii et värvi vahe. Ja isamaad tahavad vabastada kõik, ainult et sõtta peavad vist minema jälle soldatid. Aga nii on see ikka siin maail-mas olnud, et töö on jaotatud ja au läh-heb hoopis sinna kus kõvemat kisa tehakse.

Nii, kallid lugejad. Aasta on varsti läbi. Kiskuda on saadud mehe moodi, aga Eesti pole sellepärast veel vabaks saanud. Ühel on läinud hästi ja teisel

Iga eesti kodu raamaturiuuli uhkuseks on

Eesti Vabadussõda 1918—1920 a.

II osa hind köites 67:—, br. 60:—.
Sisaldab 600 lhk. üle 300 pildiga. Järelmaks. Kirjastus "Kultuur" esindus
Rootsis: H. Kabe, Fastlagsvägen 18
Hägersten. Tel. 19-17 84. Pstg. 45 09 82.

EESTI TEATER

Teisel jõulupühäl, 26. det. kell 18
Stokholmi Borgarskola teatrisaalis,
Kungstensgatan 2 teist ning viimast
korda B. Kangro näidend kolmes vaa-tuses

LINNUIAD

Lavastus: **Lensi Rõmmer**.
Dekoratsioonid: **Raoul Lind**.
Kaastegevad: **Els Vaarman, Len-si Rõmmer, Veera Sargava, Aarne Viisimaa, Edmar Kuus**.
Piletid eelmüügil ja pool tundi enne etenduse algust teatrisaali kassas.

OMA LUGUPEETUD OSTJASKONNALE

RÕÖMSAID JÕULUPÜHI JA

häd uut aastat

soovib AUGUST TOOMING

halvasti, mõni on teeninud palju raha, teine on mõelnud ka neile muudele asjadele ja ta rahakoti suu pole eesti asjade jaoks kunagi kinni jäänud. Eks see ikka nii on olnud siin maailmas. Selliste mõtlemõlgutustega astub Teie alandlik teener jõululaupäeval pühakotta ja sealt hiljem Brommas Kruus-tangide uksest sisse, et oma maha-jätuses mõelda neile, keda ehk enam pole, sõpradele, kes vaevlevad sõja-vangi mundris, kõigile, kes on või ol-nud kallid lähedal või kaugel ja soovib kõigile lugejatele, sõpradele ja vastas-tele alandlikult rõõmsaid jõulupühi ja parimat uut aastat. Nüblilik.

OSKAR LILLENDA

Willem Wreibärgi pühade-kiri

Kallid sugu-õed ja -vennad!

Jälle akkab üks aasta lõpule jõud-millal kõik pidi olema valmis ja sõda pidi piale akkama, nagu see asjatund-ma, see pikisilmi oodatud 1952 aasta, jate poolt oli ette kuulutatud. Ja et see sõda veel sel aastal akkaks, seda ma enam äste ei tahaks uskuda. Poisid — Ruts, Aarat ja Karlutt — on kaa juba päris suured — Ruts sai il-juti nelikümmendviis, Aarat neliküm-mendkaks ja Karlutt, see jõmsikas, kolmkümmendseitse. Aga minu arust on nad ikke jäänd poisteks. Mul on siin paguluses old aega õhtate raamatute lugemiseks ja nii olen ma saand kaa tüki targemaks. Nii olevad inglaste, old-üks piaminister Pitt noorem, kis sai 22-aastaselt valetsuse etteotsa, Na-poleon Punapart sai 26-aastaselt kind-raliks ja meie oma sõjavägede ülem-juhataja Johan Laidoner oli Vabadus-sõja algul ainult 34 aastat vana. Nii siis minu rehkenduse järele kõik aina poisikesed. Ruts oma neljakümneviie aastaga põle paergast muud kedagist, kui üks aus ja korralik vaabrikutööli-ne, aga näa — Konstantin Päts oli ne-likümmendneli aastat vana, kui oli päästekomitee esimeheks ja neliküm-mendviis kui piaministrina võttis vas-ta meie sõjaväe esimese paraadi Peet-riplatsil 1919 aastal. Nüüd viimastel aastatel põle aga eesti lehtedest muud old lugeda, kui et see ja see tubli rah-vuslane ja tiadusmees ja aavaliku elu tegelane saand viiekümneseks. Ja kui nende viiekümneste elulugu lugeda, siis vilksatab ikke selles üks lause: "Vabadussõjast koolipoisina osa vót-

nud". Nüüd on siis kõik meie tublid koolipoisid saanud viiekümneaastas-teks ja mõned veel saamas. Kõikide nisqueste nähtuste järele otsustades olen ma arvamisele jõund, et meid var-ritseb suur oht. Mitte see vana vunts Kremlis oma eesti rahva väljarooki-mise püüetega, vaid see, et meie töö-lise iseseisvuseaja paremates aastates läbi elanud meeste põlv on saamas en-neaeagselt vanaks. Viimased kümme aastat enne viitkümmend, mis igale mehele on tema elus viljarikkamad, edukamad ja töörohkemad, on läinud fraisku sõdade ja pagulaselu pingutus-tes, on meid nüriks teind ja palju meie elujõust ja elu-oost maha õo-veldand. Ma vaatan, et poisidki akka-vad juba mugavaks minema: ei viitsi enam poliidika üle vaielda, Aarat mõt-leb britsi-laua ääres nüüd juba kaks korda nii kaua kui varemalt ja Ruu-rohiv on mitmel korral jäänd tukku-ma. Ma olen sellepärast need noore-mad Rutsid, Aaratid ja Karlutid käsile võtt ja neile öeld, et ma tahan teile üht õiget britsi-mängu õpetada. Lap-selapsed käivad paergast rootsi koolis ja saavad sial seda vaba kasvatust te-mukraatliku vaimu kohaselt ja on mit-mel korral tuld koju nässus ninadega, kinnipaistetanud silmadega, tiavad ära kõigi maailma paremate spordi-meeste elulood ja paremad tagajärjed, tunnevad kõiki maailma paremate au-tode ja mootorrataste tüüpe ja oma-dusi ja seda kuidas autouksi lukust lahti teha traadiotsaga. Aga kui olen küsind ühte teist Eesti asjadest, siis on poiste suud old nagu plaastriga kinni kleebitud. Olen jõudmist ja tiadmist

pidi oma lastelastele püüda ikka seda rahvuslikku vaimu ja kasvatust kül-ges panna, kuid see on paguluses visa akkama. Ja nii siis olen ma pidand kurvastusega sellele mõtlema, kust saame oma rahvale tulevikuks äid ja tublisid juhte ja tegelasi. Sõda ja kom-munism ja pagulase aastad on meilt ära võtt vähemalt kaksikümmend aas-takäiku paremad meestepõlve ja kui kõige selle piale mõelda, siis lähab õo-sel uni pialt ära ja piab akkama jäl-le piiblid lugema.

Olen vahel kuulud, et pialinnas käi-vad vanad tegelased õhtati koos lauakoputamise seanssidel, et vasta lauake — kis saab presidendi asetäitjaks, kis saab Eesti Panga presidendiks ja kis saab riigistatud varade valitsejaks. Kuid lauad olevad ikke targemad kui küsijad ja jätvad vastuse võlga ja pä-rast seda minevat mehed koju, kaht-laselt üksteise otsa piiludes, et küllap sa saadanas tahad ise selleks ja teiseks saada ja et ma seda veel vaatan, et sul-le õigel aal aisaga kurku sõidan...

Sellepärast ka mõnel pool nende üldvalimiste vasta ollakse. Sest mine tia, kust mõni seismaale aus ja kasi-nas elus eland tubli eesti mees välja ei üppa ja kõik valijate ääled oma koti ära ei nopi. Siis on sellel temukraa-tial selleks korraks kohe jälle kurb lõpp pial, kirjaoskajad pannakse jälle kaebekirju kirjutama, omad poisid aetakse Pilatuse palee ette kokku ja pannakse need Barrabast nõudma Kristuse asemel.

Nii on need meie pagulase elupää-vad. Kartuse ja lootuse vahel. Mitmel korral olen mõeld, et rahvas, kui see targem pool, piaks nendele ise-akka-jatele jätma nende rumalused ja lõbu põhjusemõttel, et targem annab järele. Kuid siis olen jälle mõeld, et kui nii-moodi teha, siis valitseks maailmas aina rumalus ja rahvad sattuksid ühest

õnnetusest teise sõdremasse. Nigu see kahjuks seismaale ka on sündind.

Sellepärast ma siis ka istusin nüüd enne pühi laua taha, et teha veidi ilu-kirjandust ja kõigile omasugustele ini-mestele soovitada endist vastupidavust ja kangekaelsust, et mitte sial kohal järele anda, kus õigus lihtsa mehe pool. Eks valimised näita, keda rah-vas meheks ja volikirja vääriliseks piab ja keda ta arvab eaks pinsile või lasteada liivakasti saata.

Mina panen oma lootused nendele noortele poistele, kes mehiselt pärast sõja lõppu 14—15 aastastena löödi koos vanade sõduritega vangilaagris-se, sial traataia taga ja mullaaukudes pidid järele mõtlema inimliku õiguse ja isamaad tabanud õnnetuse üle, ke-da laagritest välja skriiniti ja Saksa-maa varemetsesse aeti magama. Need-ki poisid on meheks saand ja neist kasvavad kord tublid temukraadid, sest selle temukraatia pärast ja eest on nad pailu kannatand.

Selle poore metsa keskel nään ma ainult mõnda üksikud puud, kis oma latvadega püiavad kinni hommikuse päikse esimesi kiiri ja tuule esimesi puhanguid. Need on mehed, kis Vaba-dussõjast töid meile iseseisvuse ja kis veel elavate mälestuskujudena näita-vad meile seda mehemeelt, milläga ei-millestki tehti terve ja õitsev riik.

Pühade puhul minu parimad tervi-fused noortele ja vanadele võitlejatele kõigis neljas maailma tuules. Auragu jõuluõhtul jälle värsked verivorstid, mulgikapsad ja rõõmustagu meie suu-lage pruunikas kõrvetatud "venna-ihu" eesti pere laudadel ja käigu me mõt-ted pühäl õhtal tagasi meie kodumaa poole.

Kõigi Vreibärgide nimel

Willem Wreibärg.

EESTI POST

Rootsi väljaanne
Kodanlike eesti ringkondade häälekandja
Ilmub iga pühapäev
Üksiknumber 70 ööri

TELLIMISHIND ROOTSIS: 1 kuu — kr. 2.50, 3 kuud — kr. 6.50, 6 kuud — kr. 11.50 ja 12 kuud — kr. 22.00.
TELLIMISHINNAD VALISMAALE: 1 kuu — kr. 3.00, 3 kuud — kr. 8.50, 6 kuud kr. 16.00 ja 12 kuud — kr. 30.00.
KUULUTUSTE HINNAD: Arikulutus 70 ööri mm., omaste otsimise kuulutused ja tervitused 10 ö. sõna, alammäär kr. 1.00, tutvuseotsimised 30 ö. mm., tööotsimised 25 ö. mm., sünni-, kihluse-, abiellumise- ja surmakuulutused 20 ö. mm. Aadressi muudatus 25 ööri.

Tryckeri AB Valkyrian Sthlm, 1952.

Vastutav väljaandja (ansv. utgiv.):
Felix Kello
Tegevtoimetus:
H. Puusepp, J. Remmelgas.
Toimetus ja talitus: Schönfeldtsgränd
5 nb. Stockholm 2. Tel. 10 60 34.
Postgirokonto nr. 19 18 51.